

Mnogovrstne novice.

* *Hiralnico za staro živino* je osnoval bogat posestnik v Gonessi pri Parizu, kjer se stara živina do konca svojega življenja hrani. V tej napravi se vidi krava stara 36 let, mula stara 27 let, prešič star 27 let, koza stara 18 let, puran star 12 let, gos stara 37 let in vrabec star 31 let. Posestnik te hiralnice more z gotovimi pismi dokazati starost vsake teh živali.

* *Volkov na Ruskem* je toliko, da je vlada le v finski deželi leta 1879. izdala za strelnino te zveri 20.000 gold. Ustreljenih pa je bilo le 297 volkov, ki so pomorili 529 kónj, 1984 goved, 9665 ovac, 441 prešičev, 291 kóz in 4568 jelenov. Tudi otroke so pogostoma napadali in skoro vsak dan je bilo slišati, da so tu ali tam volkovi raztrgali kakega otroka. Na Ruskem znaša škoda, katero napravljajo vsako leto volkovi okoli 20 milijonov rubljev.

* *Grozen mráz v Ameriki.* Pismo iz New-Yorka od 30. novembra se glasi: V vseh deželah zedinjenih držav je grozen mráz, ki se je zadnje 3 dni še dalje razširil proti vzhodu. V Minnesoti je gorkomer kazal 26° R., v Manitobi pa celó 33° R. mraza. Od tod se je mráz razširjal dalje proti vzhodu in jugu. Snega je v tem tednu padlo veliko v 20 državah severne Amerike, zaradi tega je prestalo vse občeje. V južnih deželah ne pomnijo tacega mraza.

* *Najmanjša človeka na svetu* kažeta se sedaj v Londonu. On, 16 let star, tehta 9 funtov in je 26½ palca velik, — ona pa, po imenu mis Lucia Zarate, stara je 17 let, vaga pa 5 funtov in meri 25 palcev. Hoteli so njega oženiti z njo, a tudi palčeki imajo svojo trmo in oba nočeta nič slišati o kaki ženitvi. Čuden bi bil zakon med dvema, ki tehtata skupaj le 14 funtov!

Naši dopisi.

Iz Slatine v Rumuniji 5. jan. (*O različnih kmetijskih zadevah.*) Naj se zopet oglasim iz daljne Rumunije in čitateljem „Novic“ objavim marsikaj iz naše jim večidel malo znane dežele. — Navadno imamo pri nas mrzlo pa kratko zimo, zato, ker je jesen večidel gorka, prijetna in lepa. Letos se je pa tudi pri nas vreme presukalo, kajti še danes nam nagajajo muhe po sobah, druge žuželke pa frčijo okoli, kakor sredi meseca maja. Dneve pa imamo tako tople, da gorkomer kaže 20—24° R. Po polji pridno orjemo z živino in z mašinami, in tako pripravljamo zemljo za pomladansko setev. Vkljub lepemu vremenu ozimina slabo stoji ter se še ni vkoreninila. Od začetka oktobra nismo imeli ne dežja, ne snega in zarad tega presuha zemlja ni dala žitu se vkoreniniti. Preteklo leto smo pridelali pšenice in koruze prav obilo in zopet se je Rumunija po dveh slabih letinah jako oživila. Zemlja tukaj je tako dobra, da ena dobra žetev popravi to, kar je neugodno vreme več let pokvarilo. Ena „Chila mare“ (to je 900 funtov) lepe pšenice stane 70 frankov (28 gld.), — ena „Chila mare“ koruze pa 28 frankov (11 gold. 20 kr.). Letos nismo toliko pridelkov spečali na Angleško in Francosko, ker ste ti dve deželi dobili mnogo žita iz Egipta in iz Amerike, — prodali smo ga več v Turčijo in na Oggersko, posebno velikim žganjarijam v Pešti. — Pitani prešiči izvrstnega plemena so tukaj zelo po ceni. Za 1—1½ napoleona (to je 8—12 gld.) se dobi lep, odrasel prešič. Pred več tedni prišli ste dve družbi iz Francoskega, kateri sila veliko prešičev nakupujete in iz njih kar tukaj suho meso delate ter ga potem domu pošiljate. — Stepskih goved, katerih je pred par letoma po kugi

več ko 70% poginilo, je sedaj zopet toliko ko prej; zakaj pa to? — zato, ker tukaj ne koljejo telet, kajti tele prodati mesarju je Rumuncu smrten greh, ki vé, da je vol ali krava, za katero imajo dosti krme, več vredna od teleta. Kedor tedaj rad je telečjo pečenko, naj ne pride v Rumunijo. — Sadje, posebno češplje, so sedaj uže drugo leto slabo obrodile, — zato pa tudi morajo Cujko (slivovko) z drugim žganjem nadomestovati. Te škode so edino krive gosenice, katerih Rumunc tudi ne pokončuje, češ, da je ta mrčes volja Božja (Dumne deu). — Sviloreja se je lani dobro obnesla, zanimivo je pri nas videti žene, ki sprehajaje se na cesti motajo svilo, da si potem domá na zelo primitivnih statvah predejo najfinejše tančice.

Schollmayr.

V Gorici 9. jan. — Eksaktno znanstvo čez vse! Svet stoji na številkah. Torej nate spet nekaj števil! Rojenih je bilo v Gorici leta 1880.: V fari prvostolne *) cerkve 93 otrok moškega, 85 ženskega spola; v fari sv. Ignacija moškega 85, ženskega 73; sv. Vida (na Placuti) moškega 71, ženskega 70; v Podturnu (v fari sv. Roka) moškega 38, ženskega 42. — Poročenih: v prvostolni cerkvi 43 parov, pri sv. Ignaciji 48, na Placuti 22, v Podturnu 16. — Umrlo jih je pod prvostolno cerkvijo moških 188, ženskih 138 (v katerih številkah ste zapopadeni tudi obe bolnišnici); pod sv. Ignacijem moških 63, ženskih 63; na Placuti mošk. 46, žensk. 45; v Podturnu mošk. 27, žensk. 29. Skupaj: rojenih 292 možk., 270 žensk. = 562; — poročenih 129 parov; — umrlo moških 324, ženskih 275 = 599. (Odbiti pa bi bilo treba od te poslednje številke umrlih Ne-Goričanov v bolnišnicah, katero pa mi ni znano.) — Čitalnična podružnica v Gorici šteje uže 60 udov. — Postava zadevajoča priklado k davkom na Goriškem je potrjena. Za zemljišno-odvezni zalog se bo plačevalo 9% od skupnih neposrednih davkov; za deželni zalog 12%; k vžitninskemu davku od vina, mošta, mesa 20%; od vsacega hektolitra potočenega piva 1 gold. — Potrjena je tudi deželna postava, po kateri boste skladavni cesti: cesta iz Gorice skozi Št. Andrež, Sovodnje, Rubije, Zagraj; in cesta iz Medane v Brdih čez Préval v Mušo. — Še le v petek smo imeli pravo burjo; nebó je jasno in krasno.

Iz Dolenjskega 5. jan. (*Frančiškani, učitelji na ljudskih šolah.*) V teku zadnjega leta pisali so dunajski židovski listi in organ nemčurskih učiteljev „Laibacher Schulzeitung“ o šolah, katere oskrbljujejo očetje frančiškani. Očiteli so jim, da nimajo učiteljske preskušnje, da nimajo niti pojma o pedagogiki, da vlečejo mastne plače itd. „Slov. Narod“ je v teku zadnjega leta dobro dokazal, kako mastne plače vlečejo frančiškani kot učitelji na ljudskih šolah. Dovolite tudi meni nekoliko o tej stvari spregovoriti, ker so mi dovolj znane te razmere. — V kamniški in novomeški ljudski šoli podučevajo očetje frančiškanje. Koliko dobivajo od škodovanja za svoj trud, poročal je svoje dni „Slovenski Nar.“, ko bi dobivali novomeški in kamniški frančiškani učitelji na ljudskih šolah ljudskim učiteljem določeno plačo, stala bi ljudska šola v Novomestu na leto 2000 gold. in v Kamniku 2000 gold. na leto, skupaj 4000 gold., tedaj v 10 letih 40.000 gold. Vsak učitelj frančiškan pa dobiva za svoj trud na leto okoli 33 gold., tedaj vsi učitelji frančiškanje na eni šoli 165 gold. leto

*) Gledé izraza „prvostolna“ cerkev naj podam kosček poduka tistim, ki pišejo „prestolna“. Prvostolna je = Metropolitankirche, v kateri je prvi stol v cerkveni provinciji, to je, najimenitniši stol, stol nadškofa metropolita; druge škofске cerkve se imenujejo le „stolne“ = Kathedralkirchen. Pis.